

PARERGA
EX
UNIVERSA MEDICINA.

EX PHYSIOLOGIA.

1. *Aktionis cordis non a solo influxu liquidi nervae in villos sanguinis venosi in cava cordis, sed a peculiari irritabilitate simul dependet.*
2. *Pulmones in inspiratione sunt in statu violento.*
3. *Spiritia sanguinis motum per arterias promovent:*
4. *Hinc anxietas ad suspirandum nos instigat.*
5. *Respiratione digestio assumptorum multum promovetur.*
6. *Quapropter sedentarii & lucubratores cibos minus feliciter digerunt.*
7. *Respiratio ad mortem usque potest inhiberi, exemplo desperabundorum, qui sibi met ipsi mortem accersunt, falsò opinantes, laqueo vel aliud re tracheam sic constringi, ut suffocentur.*
8. *In pulmonibus non miscetur aer sanguini, licet in eo detur aer:*
9. *Qui tamen vim suam elasticam exercere nequit.*
10. *Motu inordinato, putredine, fermentatione & frigore aer sic ex humoribus nostris extriquetur, ut elasticitatem acquirat.*

*

II. In

11. In sano autem hominis statu nulla sit fermentatio, putredo, effervescentia, vel præcipitatio.
12. Exinde vanitas medicamentorum præcipitantium elucet.
13. Assumptorum mutatio in humores inquilinos potissimum perficitur multâ humorum inquilineorum permissione.
14. Hinc in hominibus nimiam haemorrhagiam passim raro ruber faciei color reddit.
15. Licet bilis necessaria sit ad sanitatem, aliquo tamen respectu est excrementitia.
16. Sal naturale nostrorum humorum maximè congruit cum sale ammoniaco.
17. A quo tantum in eo differt, quod hoc destillando non mutetur, illud verò in liquorem alcalinum volatillem evanescatur.
18. Plures, quam 5. sensus sunt admittendi.
19. Perspiratio insensibilis est maxima evacuatio, multumque fæcum & urinæ excretionem superat.
20. Sicut inter alium & cutem consensus datur juxta illud HIPPOCR. alvi laxitas, cutis densitas &c. ita quoque pulmones & cutem consentire docet difficultas respirationis suppressio sudore, & vice versa.
21. Calor suscitatur a vasorum actione in fluida, horumque reactione in vasa, non autem a fermentatione, calido innato &c.
22. Humiditas infantum debetur vasorum multitudo, quæ in senio coalescunt, non verò humidio radicali.

EX

EX PATHOLOGIA.

23. Vomitūs causa proxima sola non est inversus fibra-
rum ventriculi motus , sed simul convulsio muscularum
abdominalium.
24. Ejusdem causa remota sēpissime extra ventricu-
lum in vicinis visceribus hæret.
25. In plethoricis aut obesis est perspiratio minor.
26. Spicula non sunt sola causa rupturæ vasorum
frigore congelatorum , sed simul aér frigore ex humori-
bus extricatus.
27. Vix dantur in nostro solo febres continuæ conti-
nentes , exceptā ephemera.
28. Acrimonia acida , alcalina , ammoniacalis nasci-
tur in corpore , quin acida , alcalina vel sal ammoniacum
fuerint ingesta.
29. Mutata sanguinis circulatio in fœminis utpluri-
mū appetitum imminuit vel depravat.
30. Hæmorrhoides sēpius nascuntur ab obstruktione
viscerum in hypochondriis nimiaque vasorum abdominalium laxitate , quid sanguis majori copiā in iisdem con-
geritur ; quod , si in vasis pulmonalibus obtineat , facilè
sit hæmoptœ.
31. Perspiratio nimis aucta lipothymiam imò & mor-
tem causare potest.
32. Causa mortis a fulgure videtur plerūmque a vacuo
inducto vel ab acido sulphuris derivanda esse.
33. Aér nimis levis , gravis , elasticus , frigidus , ca-
lidus , non renovatus , sed ex hominibus exspiratus acu-
tissimos parit morbos imò & mortem.
34. Huc quoque pertinent carbonis clausi vapor , aér
* 2 sub-

usbterraneus diu reclusus, halitus vini fermentantis,
Gas Helmontii dictum, farina volatilis fungi perniciosi,
fumus sulphuris vel cuiusvis acidi mineralis, quæ uno
momento sufforare possunt.

35. Sitis in acutis non semper oritur a densitate hu-
morum, sed etiam ab acrimonia &c.

36. Humores nostri possunt fieri crassiores sine te-
nuiorum evacuatione.

37. Irritabilitas causa est, quod infantes lacte ex ma-
tre irata vel perterre facta exsucto convellantur.

EX SEMIOTICA.

38. Signum pathognomonicum saepius constat ex mul-
tis signis simul congregatis.

39. Hæmorrhagia narium pessimum signum est in
acutis dissolutoriis.

40. Hæmorrhagia frequentior non semper denotat ple-
thoraem.

41. Cuticula phlogistica non solum in acutarum ini-
tiis, sed etiam in gravidis & robustis observatur.

42. Nec ejus absentia semper inflammationis absen-
tiam declarat, ut nec pulsus mollis.

43. Facies Hippocratica post alkvi fluxum est minus
periculosa.

44. Somnus ægrorum cum oculis semiclausis sum-
mam indicat debilitatem, in non assuetis.

45. Coma phrenitidi junctum valde malum.

46. Flavedo sub cute transparens bonum exhibet si-
gnum sanguinis extravasati brevi resolvendi.

47. Respiratio celerrima & tardissima mortem instare
indicit.

48. Respiratio suffocativa in hysteris & hypochondriacis non est adeo formidanda.

49. Respiratio frigida est indicium gangrenæ aut sphaceli.

50. Urina subinde in summo periculo appareat sanissima.

51. Arenulæ in urina non sunt sufficiens nephritidis vel calculi signum.

52. Non est signum evidens mortis, si nulla in pluma ori hominis adnota undulatio observetur, vel nulla macula speculo admoto aspergatur, vel si aqua in vasculo sterno vel tertiae costæ imposito non agitetur.

53. Sanguinis mittendi indicia non tantum a pulsu duro aut forti, sed etiam a debili & oppresso interdum petuntur.

54. Dolor alicubi in interioribus, sitis, inquietudo, respirationis difficultas, etiam pulsu existente debili, justum inflammationis metum incutunt.

55. Eadem proinde signa venæctionis saepe repetenda necessitatem indicant.

EX HYGIENE.

56. Homines parcè nutriti & laboribus addicti venæctione & alviductione saepius morbos sibi accersunt, quam præcavent.

57. Qui dietâ lautâ gaudent, iis frequentior & moderatus corporis motus maximè conductit.

58. Animi pathemata, uti quandoque pariunt, sic quoque tollunt gravissimos morbos.

59. Nihil magis valetudinem corrumpit, quam perpetua animi sollicitudo & tristitia.

60. Hinc jucundi semper animi affectus ut insigne commendantur cosmeticum.

61. Sanissimi sunt morbis brevi lethibus maximè obnoxii.

62. Summa ingenii perspicacia plerumque indicat corpus minus sanum.

63. Longævitas hominum antiquis temporibus viventium simplicitati ciborum multùm est adscribenda.

64. Vita se ipsam destruit, & longævitas naturalis justo tantùm ipsius vitæ moderamine procuratur, ita, ut nec langueat, nec vigeat magis humorum per vasa motus.

65. Quam ob rem juventutem nimis laboriosam brevi sequitur canities præmatura.

66. Pariter nocet, liberos intensioribus ante annos studiis adstringere, ut patet in liberis præmaturo ingenii acuminis præditis, qui propter consolidatas, & brevi exsuccas redditas cerebri fibrillas raro longævi fiunt.

67. Animi tranquillitas & assiduus labor moderatus maximè ad longævitatem disponunt.

68. Inanis est jactantia eorum medicamentorum, quibus vitam ad Nestoreos annos protracti posse pollicentur, cum nullo remedio rigiditas & vasorum coalescentia, mortis senilis causa, impediri queat.

EX THERAPIA.

69. Venæsecchio in febribus malignis sæpe locum habet, imò necessaria est, præsertim in junioribus & laute pastis.

70. Exanthemata subinde perversa curâ contra morbi genium ineptis medicamentis expelluntur.

71. Venæsectioni, si illa aliunde iudicetur, non contradicunt.

72. Imò retracedentia eandem subinde postulant.

73. In febribus ardentibus & inflammatorius princeps reme-

remedium est venæsectio ad 3. 6. 9. vices quovis morbi die pro exigentia signorum corollario 54. recensitorum repetenda.

74. Imò eandem iudicem morbi in pueris exigunt.

75. Proinde falsum èquè ac damnosum est vulgare principium, elapsa febris die 4. vel 5. sanguinem non amplius detrahendum esse.

76. Ex putridis febribus plures evadunt cum alvo laxa, quam cum clausa.

77. Hinc præcipua indicatio therapeutica in illis est, inter remedia cardiaca & corrigentia alvum èquè ac cutem apertam servare.

78. Malignæ febres ex sua indole vomitum non exigunt, nisi nausea, morsus ventriculi, amaror oris aliaque signa eum indicantia adsint.

79. Non omnis conatus ad vomendum vomitoria exigit: sèpe enim ille ex inflammatione ventriculi, hepatis &c. aut ex consensu oritur.

80. Anxetas multis in casibus laxam alvum requirit.

81. In situ variolarum omne propemodùm, quod alias creant, periculum avertit.

82. Præcipua ad hanc operationem corporis præparatio consistit in abstinentia a carnibus & ovis, & in diæta tenui acescente & demulcente.

83. Spiritus alcalini volatiles virtutem nervinam antispasmodicam possident.

84. Quâ virtute ortas ex difficiili infantum dentitione convulsiones èquè compescunt, ac arcanum Goddarti.

85. Nulla ex metallis tutò desumuntur medicamenta, nisi ex Marte & Mercurio.

86. Nullam proinde ratione auri vim cardiacam habent tintura auri &c. ex auro præparata.

87. Nec

87. Nec magno cum fructu auri folia multis compositionibus pharmaceuticis admiscerentur.

88. Majori cum fundamento ferrum statuitur aurum medicum.

89. Lues venerea etiam sine salivatione curari potest.

90. Magisterium perlarum & coralliorum planè inutile est medicamentum.

91. Pulvis antispasmodicus male adhibetur ad soviendos quosvis calores volatiles.

92. Martialia profluvium uterinum fistunt, & obstructionem mensium referant.

93. Acetum dilutum magnâ resolvendi virtute pollet.

94. Juvenis sani accubitus senes maximè confortat.

95. Purgantia non solos morbosos, sed & bonos educunt humores.

96. Unde interdum curant & pariunt hydropem.

97. Morbi pectoris purgantia respuunt, sed amant diuretica.

98. Virtus, hæmorrhagiam fistendi, pulveri sympathetico adscripta potius debetur spontaneæ vasorum solutorum contractioni.

99. Ligatura statim post partum multos præcavet morbos.

100. Multi puerarum morbi clysmata lenesque evacuationes non tantum ferunt, sed sæpe exigunt præter vulgi opinionem.

101. Convulsiones infantum continuata abstergentia postulant, nisi ex sola dentitione orientur.

Cum natura aliis longam latamque figuram,
Ac ingens cerebrum, sed sine mente, dedit;
Atque loco cerebri tantum Tibi dat cerebellum
Et tam grande tamen præsttit ingenium;
Miror: & ipsa suos lusus natura stupescit,
Dum parvum cerebrum mens peracuta colit.
Contra naturam, stupeo! sed debeo fari:
Ædibus en totis incola major inest.
Artis Pœoniæ Tu Regulus esse mereris,
Quod mihi non Rex sis, parce! statura vetat.
Gaudeo Te doctum, Te dignum gaudeo, jure
Cui cingat doctum docta Corona caput.
Optans ex animo, meritis ut digna sequatur
Praxis, quid dico? congrua praxis adest.
Exspectat jamjam Te Gerlocuria, sanos
Ut sanos serves, morbificosque juves.
Vade igitur! prosterne febres! depellito mortem!
Sic Morbosorum tota caterva gemit.
Hoc unum rogito, ne Te fortuna superbum
Reddat, sed servi sis memor, oro, Tui.

JOANNIS PAULI GREE
Medicinae & Pharmaciae in Hospitali Julianæo
Candidati.

